

04

EU-MIDIS

Anketa Evropske unije
o manjšinah in diskriminaciji

Slovenščina

2010

Poročilo „Podatki v središču“ Polijska preverjanja in manjšine

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA)

EU-MIDIS

ANKETA EVROPSKE UNIJE

O MANJŠINAH IN DISKRIMINACIJI

KAJ je EU-MIDIS?

EU-MIDIS je kratica, ki pomeni „Anketa Evropske unije o manjšinah in diskriminaciji“.

To je prva anketa, pri kateri skupine priseljencev in pripadnikov etničnih manjšin po vsej EU odgovarjajo na vprašanja o njihovih izkušnjah z diskriminacijo in kriminalno viktimizacijo v vsakdanjem življenju.

Ker mnogi primeri diskriminacije in viktimizacije ostanejo neprijavljeni in ker je zbiranje podatkov o diskriminaciji in viktimizaciji manjšin v mnogih državah članicah omejeno, anketa EU-MIDIS zagotavlja doslej najbolj izčrpen vpogled v obseg diskriminacije in viktimizacije manjšin v EU.

Leta 2008 so bili opravljeni individualni pogovori s 23 500 priseljenci in pripadniki etničnih manjšin v vseh 27 državah članicah EU.

V desetih državah članicah je bilo v anketo vključenih tudi 5 000 pripadnikov večinskega prebivalstva, ki živijo na istem območju kot pripadniki manjšin, da bi lahko primerjali rezultate pri nekaterih ključnih vprašanjih.

Vsak pogovor je trajal od 20 minut do ene ure, sodelujoči pa so odgovarjali na vrsto podrobnih vprašanj.

Četrto poročilo „Podatki v središču“

To poročilo se osredotoča na izkušnje anketirancev s policijskimi preverjanji, vključno s stopnjo zaupanja policiji. Gre za četrto poročilo v seriji poročil ankete EU-MIDIS „Podatki v središču“, ki obravnava konkretne rezultate iz ankete.

Poročila o anketi EU-MIDIS „Podatki v središču“ ponujajo le uvodni pregled konkretnih rezultatov anket, z njimi pa naj bi bralcu predstavili nekatere ključne ugotovitve.

Izčrpno Poročilo o glavnih izsledkih ankete EU-MIDIS je bilo objavljeno decembra 2009, v njem pa je mogoče najti dodatne informacije glede vzorčenja in lokacije pogovorov v vsaki državi članici, skupaj s podrobnimi ugotovitvami o različnih področjih, zajetih v anketi.

Vsa poročila iz ankete so na voljo na spletni strani agencije (<http://fra.europa.eu/eu-midis>):

- Podatki v središču 1: *The Roma* (Romi);
- Podatki v središču 2: Muslimani;
- Podatki v središču 3: *Rights Awareness and Equality Bodies* (Ozaveščenost o pravicah in organi za enakost);
- EU-MIDIS: *Main Results Report* (Poročilo o glavnih izsledkih);
- EU-MIDIS „*At a glance*“ - *introduction to the survey* (Na kratko – Uvod v anketo);
- *Full technical report* (celotno tehnično poročilo);
- *Survey questionnaire* (vprašalnik ankete).

V primeru nejasnosti v zvezi s tem prevodom preverite angleško različico, ki je izvirnik in uradna različica dokumenta.

ČETRTO POROČILO „PODATKI V SREDIŠČU“

KLJUČNE UGOTOVITVE O POLICIJSKIH PREVERJANJIH IN MANJŠINAH

- V šestih od desetih držav članic, kjer so bile anketirane skupine pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva, ki živijo v istih soseskah, je policija v zadnjih 12 mesecih pogosteje preverjala anketirance, ki so pripadniki manjšin.
- Podatki o pogostosti policijskih preverjanj anketiranih pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva v desetih državah članicah so pokazali, da je policija v 12-mesečnem obdobju trikrat ali večkrat preverila le pripadnike manjšin.
- Nekatero manjšino so pod še posebej budnim očesom policije, tako je na primer anketirane Rome v Grčiji policija v 12-mesečnem obdobju v povprečju preverila skoraj šestkrat.
- V desetih državah članicah, kjer so bile mogoče primerjave med anketiranimi pripadniki manjšin in večinskega prebivalstva, se je izkazalo, da je bolj verjetno, da bodo na sredstvih javnega prevoza ali cesti preverjeni anketirani pripadniki manjšin kot pa pripadniki večinskega prebivalstva. Tako je bilo na primer na Madžarskem 83 % anketiranih Romov, ki jih je zaustavila policija, preverjenih na sredstvih javnega prevoza ali cesti, medtem ko je bilo takih le 10 % anketirancev iz večinskega prebivalstva; v Španiji pa je bilo na sredstvih javnega prevoza ali cesti preverjenih 81 % Severnoafričanov in le 30 % anketirancev, ki so pripadniki večinskega prebivalstva.
- V desetih državah članicah, kjer so mogoče primerjave med anketiranimi pripadniki manjšin in večinskega prebivalstva, se je pokazala večja verjetnost, da bo policija med preverjanji zahtevala identifikacijske dokumente od anketiranih pripadnikov manjšin kot pa od pripadnikov večinskega prebivalstva. V Italiji so na primer ob policijskem preverjanju zahtevali identifikacijske dokumente od 90 % Severnoafričanov, medtem ko je bilo takih anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva 48 %; v Grčiji so identifikacijske dokumente zahtevali od 88 % Romov in 48 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva.
- V desetih državah članicah, kjer so bile mogoče primerjave med anketiranimi pripadniki manjšin in večinskega prebivalstva, so anketirani pripadniki večinskega prebivalstva največkrat menili, da je bil odnos policije do njih med preverjanjem spoštljiv, medtem ko so anketirani pripadniki manjšin pogosteje navedli, da je bila policija do njih nespoštljiva.
- Pripadniki manjšin, ki menijo, da so bili preverjeni na podlagi etničnega ali priseljskega izvora, manj zaupajo v policijo kot pripadniki manjšin, ki so sicer bili preverjeni, vendar menijo, da to ni bilo povezano z njihovo pripadnostjo manjšini.
- V naslednjih skupinah je več kot eden od petih anketirancev menil, da ga je policija v zadnjih 12 mesecih preverila zaradi priseljskega ali etničnega izvora: Romi v Grčiji (39 %), Severnoafričani v Španiji (31 %), Romi na Madžarskem (24 %), podsaharski Afričani v Franciji (24 %) in Severnoafričani v Italiji (21 %).
- Vsak drugi pripadnik manjšine, ki je bil žrtev napada, grožnje ali hudega nadlegovanja, je navedel, da dogodka ni prijavil policiji, ker ni verjel, da bo policija lahko kakor koli ukrepala.
- Med žrtvami napada, grožnje ali hudega nadlegovanja, ki so pripadniki manjšin, jih je 13 % navedlo, da teh dogodkov niso prijavili policiji, ker policije niso marali oziroma so se je bali in/ali ker so predhodno imeli z njo slabe izkušnje.

ANKETA

Vprašanja iz ankete EU-MIDIS so zajemala naslednje glavne teme:

- vprašanja o izkušnjah anketirancev z diskriminacijo zaradi njihove pripadnosti manjšini na devetih področjih vsakdanjega življenja in o tem, ali so diskriminacijo prijavili;
- vprašanja o zaznavanju različnih vrst diskriminacije v državi, v kateri živijo, ter vprašanja, ali poznajo svoje pravice in vedo, komu naj se pritožijo v zvezi z diskriminatornim obravnavanjem;
- vprašanja, ali imajo anketiranci izkušnje kot žrtve kaznivih dejanj, vključno z vprašanjema, ali menijo, da je bila njihova viktimizacija deloma ali v celoti posledica njihove pripadnosti manjšini, in ali so viktimizacijo prijavili policiji (vključno z razlogi, zakaj je niso);

Vprašalnik ankete EU-MIDIS je na voljo na spletnem naslovu:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/EU-MIDIS_Questionnaire.pdf.

- vprašanja o izkušnjah z organi kazenskega pregona, carinskega in mejnega nadzora ter vprašanje, ali anketiranci menijo, da so bili žrtev diskriminatornega etničnega profiliranja.

VZOREC

Zajete so vse države članice EU.

Od 500 do 1 500 pogovorov v vsaki državi članici.

Anketirane izbrane skupine etničnih manjšin, priseljencev in narodnostnih manjšin.

Obdobje anketiranja:

Od maja do novembra 2008.

Pristop k vzorčenju:

Predvsem naključno vzorčenje: v 22 od 27 držav članic.

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

ZAKAJ JE POMEMBNO SPREMLJATI IZVAJANJE POLICIJSKEGA NADZORA IN MANJŠINE

Kazenski pregon na podlagi enakosti in nediskriminacije je temelj demokratičnih družb. Zaradi stalnega priseljevanja v Evropsko unijo, pretoka v državah članicah in med njimi ter navzočnosti uradno priznanih narodnostnih manjšin dejavnosti kazenskega pregona vse pogosteje zadevajo različne skupnosti.

Če velja, da kazenski pregon ne pomeni le boja proti kriminalu, temveč da obravnava tudi potrebe in pravice žrtev, prič in njihovih širših skupnosti, potem ga je mogoče obravnavati kot vrsto javne storitve – ki je namenjena različnim prebivalcem Evrope. Ob upoštevanju tega so bila z anketo EU-MIDIS predstavnikom manjšin postavljena vprašanja, kako zaznavajo diskriminacijo in kakšne izkušnje imajo z njo na podlagi etničnega in priseljenkega izvora na različnih področjih vsakodnevnega življenja – vključno s kazenskim pregonom.

Uspešnost policije kot „javne službe“ je povezana z vprašanjem, kako policija obravnava različne skupnosti in kakšno je njihovo mnenje o tem. Visoko stopnjo kaznivih dejanj, ki jih prijavi javnost, je deloma mogoče razložiti z dobrimi odnosi s policijo in zaupanjem vanjo. Eden od kazalnikov dobrega kazenskega pregona in dobrih odnosov z manjšinsko skupnostjo so predvsem visoke stopnje prijavljenih in registriranih kaznivih dejanj, povezanih z rasizmom.

V tem poročilu je obravnavan kazenski pregon z vidika enakosti in nediskriminacije, njegov namen pa je, da bi „izvajanje policijskega nadzora postalo javna storitev“. Odgovori več kot 23 500 anketirancev, ki so pripadniki manjšin in priseljenci, pomembno kažejo, kakšne so izkušnje pripadnikov manjšin z izvajanjem policijskega nadzora v posamezni državi članici, vključno z dokazi o potencialno diskriminatornem obravnavanju. Države članice si lahko z navedbami iz poročila pomagajo pri ugotavljanju in obravnavanju morebitnih težav pri odnosih policije s skupnostjo.

To poročilo o anketi EU-MIDIS „Podatki v središču“ je treba brati skupaj s publikacijo agencije FRA „Za učinkovitejše izvajanje policijskega nadzora – Razumevanje in preprečevanje diskriminatornega etničnega profiliranja: Priročnik“ (2010), v katerem je predstavljeno etnično profiliranje v povezavi z izvajanjem policijskega nadzora.

PRVA ANKETA NA RAVNI EU O IZKUŠNJAH MANJŠIN Z IZVAJANJEM POLICIJSKEGA NADZORA

Ker je bilo v večini držav članic opravljenih premalo raziskav na področju kazenskega pregona in manjšin, prinaša to poročilo prvi pregled na ravni EU, kakšne izkušnje imajo s kazenskim pregonom izbrani pripadniki manjšin in priseljenci. Le peščica držav članic, med katerimi je najbolj dejavno Združeno kraljestvo, sistematično zbira kazenskopravne podatke ali izvaja določene raziskave o praksah kazenskega pregona, vključno s policijskimi preverjanji, in njihovim vplivom na različne skupine. Dejstvo pa je, da ravno ta vrsta podatkov, zbranih anonimno v obliki zbirnih podatkov, pomeni bistvene dokaze za ugotavljanje potencialno diskriminatornih policijskih praks, ki lahko, če ostanejo nepreverjene, škodijo odnosom policije z javnostjo.

Pomembno je, da je bil v okviru prizadevanj za čim bolj točno oceno razlik pri izkušnjah s kazenskim pregonom del ankete **EU-MIDIS v desetih državah članicah namenjen postavljanju vprašanj pripadnikom večinskega prebivalstva o njihovih izkušnjah s policijskimi preverjanji**. Anketirani so bili pripadniki večinskega prebivalstva, ki živijo na istih območjih kot anketirani pripadniki manjšin, tako da bodo izsledki bolj neposredno primerljivi. Tudi glede tega ugotovitve „orjejo ledino“, saj ponujajo primerjavo izkušenj različnih pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva v desetih državah članicah.

KAJ JE ANKETA SPRAŠEVALA?

Anketiranci so odgovarjali na vrsto vprašanj o kazenskem pregonu v povezavi z naslednjima področjema:

Policijsko preverjanje in stik s policijo

- Preden so anketirance vprašali o njihovih srečanjih s policijo, so jim najprej postavili splošno vprašanje, ali policiji zaupajo ali ne.
- Anketirancem je bilo postavljeno vprašanje, ali jih je v državi anketiranja v zadnjih 12 mesecih preverila policija – *izkušnje s policijskimi preverjanji*, in, če jih je, ali menijo, da so bili preverjeni zaradi priseljenskega izvora oziroma pripadnosti manjšini – *zaznavanje policijskih preverjanj*, kar se običajno imenuje „etnično profiliranje“.
- Če so bili preverjeni, jim je bila postavljena vrsta vprašanj o naravi preverjanja, vključno s tem, kaj je policija počela in ali jih je spoštljivo obravnavala.

Žrtev kaznivega dejanja in prijava policiji

- Anketirancem, ki so bili žrtev napada, grožnje ali hudega nadlegovanja, je bilo postavljeno vprašanje, ali so te dogodke prijavili policiji oziroma ali je to storil kdo drug.
- Če dogodkov niso prijavili policiji, je bilo anketirancem postavljeno vprašanje, „zakaj“ tega niso storili.
- Če so dogodke prijavili policiji, je bilo anketirancem postavljeno vprašanje, ali so bili zadovoljni z načinom, kako je policija obravnavala zadevo.

POLICIJSKO PREVERJANJE IN ZAZNAVANJE DISKRIMINATORNEGA OBRAVNAVANJA: RAZLIKE MED MANJŠINAMI

DISKRIMINATORNO ETNIČNO PROFILIRANJE:

V publikaciji agencije FRA „Za učinkovitejše izvajanje policijskega nadzora – Razumevanje in preprečevanje diskriminatornega etničnega profiliranja: Priročnik“ (2010) je *diskriminatorno* etnično profiliranje opisano takole:

- manj ugodno obravnavanje posameznika v primerjavi z drugimi, ki so v podobnem položaju (z drugimi besedami „diskriminacija“), npr. pri izvajanju policijskih pooblastil, kot je preverjanje in preiskava;
- kadar odločitev za izvajanje policijskih pooblastil temelji le ali predvsem na rasi, etničnem poreklu ali veri zadevne osebe.

V skladu s priročnikom agencije FRA lahko profiliranje, ki vključuje dejavnike, kot so rasa, etnična pripadnost in vera, velja za „nezakonito“, da bi prakse nezakonitega profiliranja ločevali od zakonitih uporab profiliranja, pa je uporabljen izraz „diskriminatorno etnično profiliranje“.

Na voljo so številni načini za preučevanje izsledkov ankete glede ugotovitev, ki se nanašajo na policijska preverjanja.

Ob upoštevanju navedenega je na sliki 1 za vse anketirane navedeno naslednje:

- (1) Skupni odstotek anketiranih iz vsake manjšinske skupine v posamezni državi članici, ki jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija – seštevek prvega in drugega odstotnega podatka.
- (2) Odstotek anketiranih iz vsake manjšinske skupine v posamezni državi članici, ki jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija in so menili, da je to temeljilo na njihovem etničnem ali priseljskem izvoru – prvi odstotni podatek.
- (3) Odstotek anketiranih iz vsake manjšinske skupine v posamezni državi članici, ki jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija, vendar so navedli, da to ni temeljilo na njihovem etničnem ali priseljskem izvoru – drugi odstotni podatek.

Sledi ponazoritev, kako brati rezultate:

Anketirane podsaharske Afričane na Irskem je policija pogosto preverjala – v zadnjih mesecih je bilo preverjenih 59 % vseh anketiranih iz te skupine. Kljub temu je le 6 % anketiranih podsaharskih Afričanov menilo, da so bili v zadnjih 12 mesecih preverjeni zaradi etničnega ali priseljskega izvora, medtem ko jih je 53 % navedlo, da jih je policija v zadnjih 12 mesecih sicer preverila, vendar tega niso pripisovali diskriminatornemu policijskemu profiliranju.

Policija je pogosto preverjala tudi **anketirane Rome v Grčiji** – v zadnjih 12 mesecih je bilo preverjenih 56 % vseh anketiranih iz te skupine; 39 % vseh anketiranih Romov v Grčiji je navedlo, da so bili preverjeni izrecno zaradi etnične pripadnosti, in le 17 % jih je menilo, da njihove izkušnje s policijskimi preverjanji niso bile povezane z etnično pripadnostjo.

Največ zaskrbljenosti v zvezi z ugotovitvami s slike 1 zbuja tiste skupine anketiranih, ki so navedle najvišje ravni zaznanega diskriminatornega policijskega profiliranja. Tako je na primer med vsemi anketiranimi v naslednjih skupinah več kot eden od petih navedel, da je po njegovem mnenju preverjanje temeljilo na etničnem ali priseljskem izvoru: Romi v Grčiji (39 %), Severnoafričani v Španiji (31 %), Romi na Madžarskem (24 %), podsaharski Afričani v Franciji (24 %) in Severnoafričani v Italiji (21 %).

V tistih državah članicah, kjer je bila anketirana več kot ena skupina, je nekaj presenetljivih razlik in podobnosti v zaznavanju profiliranja med anketiranimi skupinami. Medtem ko je na primer 31 % vseh Severnoafričanov, anketiranih v Španiji, navedlo, da jih je policija preverila zaradi njihovega priseljskega ali etničnega izvora, jih je tako menilo le 13 % Južnoameričanov in 5 % Romunov. Ti rezultati verjetno kažejo na diskriminatorne policijske prakse, ki imajo na nekatere manjšinske skupine nesorazmerno večji učinek kot na druge. Primerjava pokaže, da je podobne ravni zaznanega profiliranja zaslediti v Franciji med anketiranimi podsaharskimi Afričani (24 %) in Severnoafričani (18 %) ter v Italiji med anketiranimi Severnoafričani (21 %), Albanci (16 %) in Romuni (14 %).

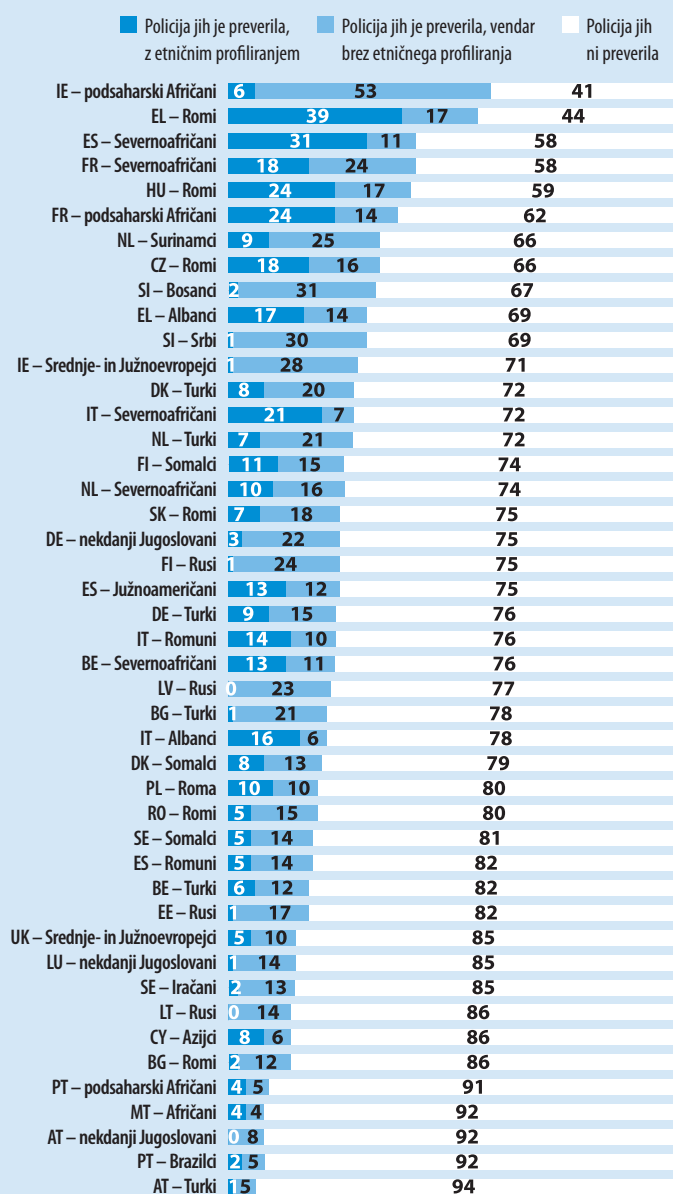
Hkrati rezultati kažejo, kako nekatere skupine anketirancev z enakim splošnim ozadjem različno zaznavajo policijska preverjanja v državah članicah. Medtem ko je na primer 31 % Severnoafričanov v Španiji menilo, da jih je policija preverila zaradi njihovega etničnega ali priseljskega izvora („etničnega profiliranja“), tako meni le 18 % Severnoafričanov v Franciji; in medtem ko 39 % Romov v Grčiji meni, da jih je policija obravnavala zaradi etničnega profiliranja, je le 5 % Romov v Romuniji in 2 % Romov v Bolgariji izrecno navedlo, da jih je policija preverila zaradi njihove etnične pripadnosti. Ena od razlag za to nesorazmerje, kot je navedeno v poročilu „Podatki v središču“ o Romih, bi lahko bila, da so Romi v Bolgariji in Romuniji bolj izolirani od prevladujoče družbe, vključno z izvajanjem policijskega nadzora, zato so manj pogosto izpostavljeni morebitni diskriminaciji.

Pozitivno je, da je iz primerjave rezultatov med vsemi anketiranimi skupinami razbrati splošno mnenje anketirancev ruskega porekla ali nekdanjih Jugoslovanov, da jih je policija redko preverjala zaradi njihovega etničnega ali priseljskega izvora. Dejstvo pa je, da imajo skupine, ki so navedle, da jih je policija pogosteje preverjala zaradi njihovega etničnega ali priseljskega izvora – kot so Romi, Severnoafričani in podsaharski Afričani –, običajno temnejšo polt od skupin, ki so navedle, da so imele najmanj izkušenj z diskriminatornimi policijskimi preverjanji.

Te rezultate je mogoče bolje razumeti, če si pogledamo ugotovitve za tistih deset držav članic, kjer je bilo anketirano tudi večinsko prebivalstvo, saj tako lahko dobimo podlago za primerjavo rezultatov glede tega, kaj je „običajno“ v smislu izvajanja policijskega nadzora glede na izkušnje večinskega prebivalstva.

Slika 1

Osebe, ki jih je policija preverila v zadnjih 12 mesecih (v %)

EU-MIDIS, vprašani F3 in F5

POLICIJSKO PREVERJANJE: RAZLIKE MED ANKETIRANIMI PRIPADNIKI MANJŠIN IN VEČINSKEGA PREBIVALSTVA

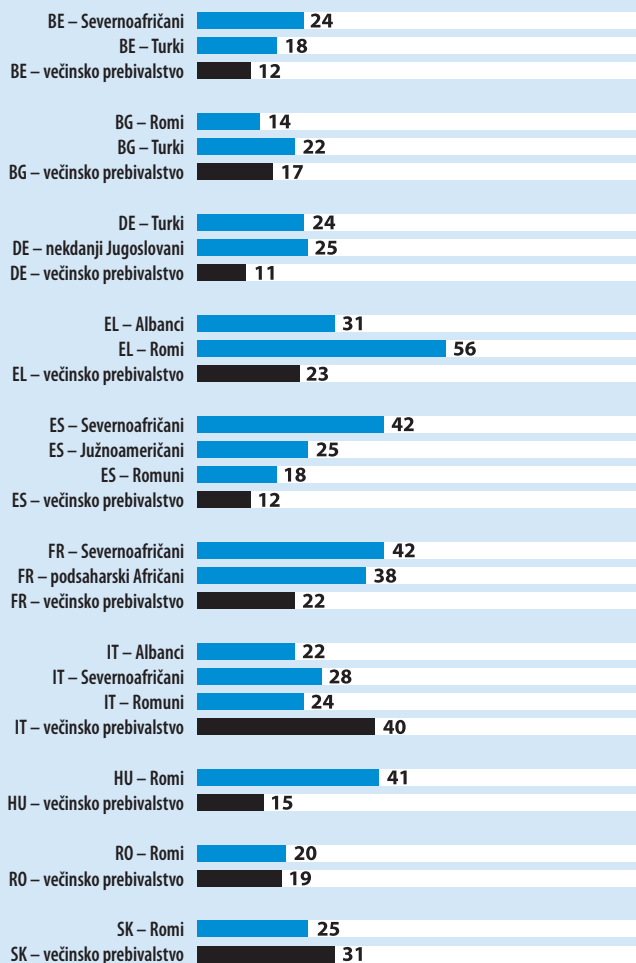
Odstotek ljudi, ki jih je preverila policija

V desetih državah je bilo vprašanje, ali jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija, postavljeno anketiranim pripadnikom večinskega prebivalstva, ki živijo na istih območjih kot anketirani pripadniki manjšin.¹

Na podlagi podatkov s slike 2 je mogoče ugotoviti, ali je policija anketirane pripadnike manjšin preverjala pogosteje kot anketirane pripadnike večinskega prebivalstva. Ker pa pripadnikom večinskega prebivalstva ni bilo postavljeno vprašanje, ali menijo, da so bili preverjeni zaradi etnične pripadnosti manjšini, rezultati kažejo le odstotek preverjenih v vsaki skupini, zato jih je treba v smislu kazalnikov praks diskriminatornega profiliranja razlagati previdno. Ob upoštevanju navedenega je mogoče ugotoviti naslednje:

Slika 2

Osebe, ki jih je policija preverila v zadnjih 12 mesecih, rezultati za vzorec pripadnikov večinskega prebivalstva in manjšin, anketiranih v desetih državah članicah (v % vseh anketirancev)

EU-MIDIS, vprašanje F3

- V šestih od desetih držav članic, kjer so bili anketirani pripadniki manjšinskega in večinskega prebivalstva, je policija v zadnjih 12 mesecih pogosteje preverjala anketirance, ki so pripadniki manjšin.

- V dveh od desetih držav članic, kjer so bili anketirani pripadniki manjšinskega in večinskega prebivalstva, je policija v zadnjih 12 mesecih pogosteje preverjala anketirance, ki so pripadniki večinskega prebivalstva, in sicer v Italiji in na Slovaškem.

- V Bolgariji je podoba mešana, saj je med anketiranimi 14 % Romov, 17 % večinskega prebivalstva in 22 % Turkov navedlo, da jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija.

- V Romuniji ni očitne razlike med izkušnjami, ki so jih s preverjanji imeli Romi (20 %) in pripadniki večinskega prebivalstva (19 %).

S testiranjem statistično pomembnih razlik med rezultati za anketirane pripadnike večinskega prebivalstva in manjšin v desetih državah članicah⁴ je iz ankete EU-MIDIS razvidno, da se v večini primerov te razlike ne pojavljajo naključno.

V anketi je opaziti nekatere skrajne razlike med izkušnjami pripadnikov večinskega prebivalstva in manjšin s policijskimi preverjanji; na primer:

- na Madžarskem je bilo v zadnjih 12 mesecih preverjenih 15 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva in 41 % anketiranih Romov;

- v Grčiji je bilo v zadnjih 12 mesecih preverjenih 23 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva in 56 % anketiranih Romov;

- v Španiji je bilo v zadnjih 12 mesecih preverjenih 12 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva in 42 % anketiranih Severnoafričanov;

- v Franciji je bilo v zadnjih 12 mesecih preverjenih 22 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva in 42 % anketiranih Severnoafričanov.

1 Proračun, ki je bil na voljo za anketo, je omogočal anketiranje večinskega prebivalstva le v 10 od 27 držav članic EU; izbrane so bile naključno.

2 Na 95-odstotni stopnji zaupanja, Pearsonov test hi-kvadrat.

Pogostost policijskega preverjanja

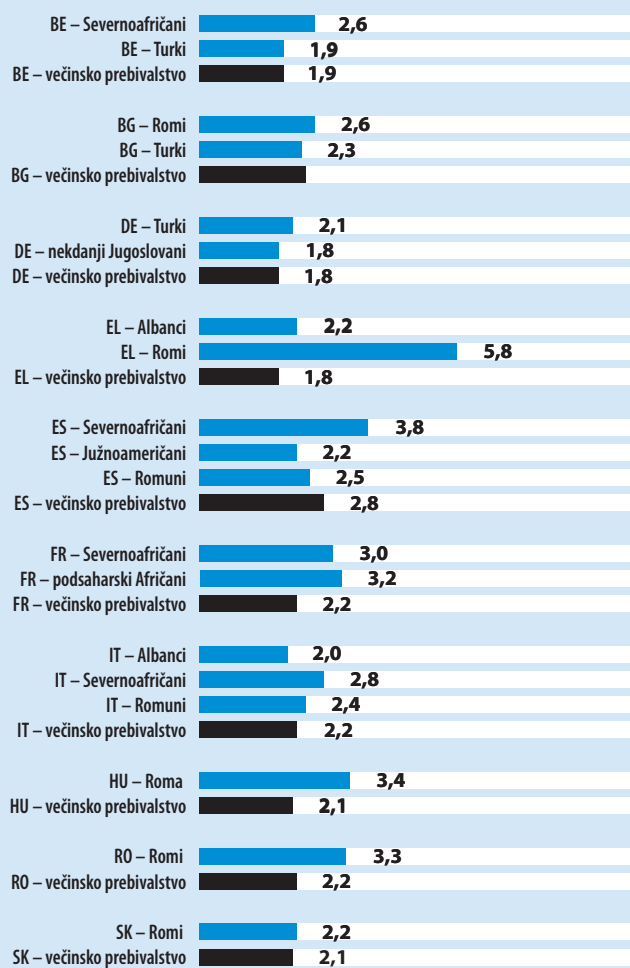
Anketirancem, ki so navedli, da jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija, je bilo postavljeno vprašanje, kako pogosto se jim je to zgodilo.

S slike 3 je mogoče jasno razbrati, da so bili v številnih državah članicah anketirani pripadniki manjšinskih skupin na splošno preverjeni pogosteje kot anketirani pripadniki večinskega prebivalstva. **Če upoštevamo le tiste skupine, ki so navedle, da jih je policija v zadnjih 12 mesecih preverila trikrat ali še večkrat, ostanejo v tej kategoriji le manjšinske skupine** – anketirani Romi v Grčiji so bili vsakih 12 mesecev preverjeni skoraj šestkrat.

Ti podatki kažejo, da so nekatere manjšinske skupine pod strogim policijskim nadzorom. Morebitne posledice različnih izkušenj, ki jih imajo anketirani pripadniki večinskega prebivalstva in manjšin z izvajanjem policijskega nadzora, zlasti v okolju, kjer so mnoge manjšine skeptične do policije, zbuja skrb. Kot so pokazale nekatere raziskave in dogodki v zadnjih treh desetletjih – od „rasnih“ neredov leta 1981 v londonskem predmestju Brixton³ do velikih neredov leta 2005 v pretežno priseljenjskih predmestjih Pariza, s središčem v Clichy-sous-Boisu⁴ –, je očitno, da se mora biti policija pri ukrepanju zavedati nevarnosti, da lahko še poveča nezaupanje in, v najslabšem primeru, zaneti nemire v skupnostih, ki se že tako čutijo diskriminirane na podlagi etničnega ali priseljenjskega izvora. Ker policija predstavlja državo (in tako družbo kot celoto), mora poskrbeti, da bo ravnala nediskriminatorno. V tem smislu lahko ravnanja policije krepijo socialno kohezijo in vključenost.

Slika 3

Pogostost policijskih preverjanj v zadnjih 12 mesecih (med tistimi, ki so bili preverjeni), rezultati za vzorec pripadnikov večinskega prebivalstva in manjšin, anketiranih v desetih državah članicah

EU-MIDIS, vprašanje F4

3 The Brixton Disorders, 10-12 April 1981 (The Scarman Report) (Neredi v Brixtonu, 10.–12. aprila 1981 (Scarmanovo poročilo)), Cmd 8427, London: Notranje ministrstvo (1981).

4 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4413964.stm>.

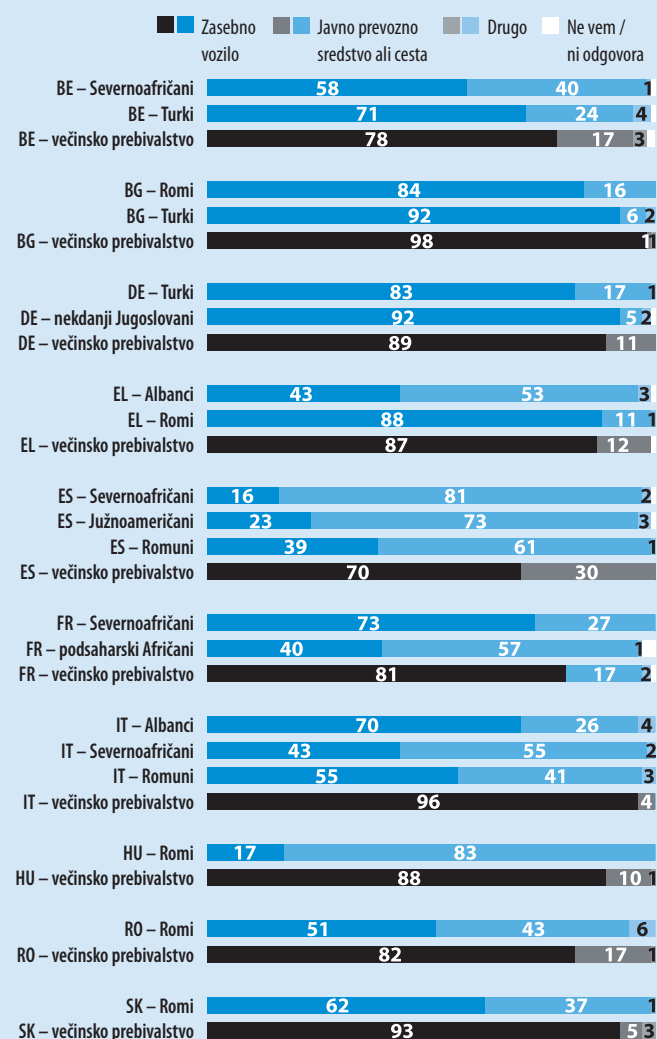
Okoliščine preverjanja

V anketi so bili sodelujoči vprašani o okoliščinah njihovega zadnjega preverjanja, in sicer, ali so bili preverjeni v osebнем vozilu, na sredstvu javnega prevoza ali na cesti. Rezultati s slike 4 kažejo, da je bilo 70–98 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva v desetih državah članicah med preverjanjem v osebнем vozilu. Primerjava pa kaže, da verjetnost, da bo nekoga zaustavila policija, medtem ko je v zasebnem vozilu, med različnimi anketiranimi manjšinami precej niha, verjetneje pa je, da bodo na sredstvu javnega prevoza ali cesti preverjeni anketirani pripadniki manjšine kot večinskega prebivalstva. Na primer: v Franciji je policija na sredstvu javnega prevoza ali cesti preverila 17 % pripadnikov večinskega prebivalstva, 27 % Severnoafričanov in 57 % podsaharskih Afričanov.

Anketa EU-MIDIS kaže, da je bila v zadnjih 12 mesecih verjetnost policijskega preverjanja precej večja pri tistih anketiranih pripadnikih manjšin, ki so bili osebno ali v okviru gospodinjstva lastniki osebnega vozila (31 %), kot pa pri tistih, ki osebno ali v okviru gospodinjstva *niso* bili lastniki vozila (15 %).

Slika 4

Okoliščine zadnjega policijskega preverjanja (med tistimi, ki so bili preverjeni), rezultati za vzorec pripadnikov večinskega prebivalstva in manjšin, anketiranih v desetih državah članicah (v %)

EU-MIDIS, vprašanje F6

Glede na navedeno je mogoče pri razlagi teh ugotovitev upoštevati dve predpostavki, ki jih v anketi ni bilo mogoče preskusiti: prvič, v desetih državah članicah je večja verjetnost, da bodo lastniki zasebnih vozil pripadniki večinskega prebivalstva in ne manjšin, zato je trudi večja verjetnost, da jih bo policija preverila, ko uporabljajo zasebno vozilo, ne pa na sredstvih javnega prevoza ali cesti; drugič, policijska preverjanja se najpogosteje izvajajo v obliki rutinskih prometnih kontrol. Če sta obe predpostavki pravilni, lahko to pomaga razložiti visoko stopnjo policijskih preverjanj pripadnikov večinskega prebivalstva, ko so bili v osebнем vozilu, recimo v državah, kot je Italija (96 %), medtem ko je bila ta stopnja pri anketiranih Severnoafričanih (43 %), Romunih (55 %) in Albancih (70 %) nižja.

Kaj je počela policija med preverjanjem

Tistim, ki jih je v zadnjih 12 mesecih preverila policija, je bilo postavljeno vprašanje, kaj je policija dejansko počela med preverjanjem.

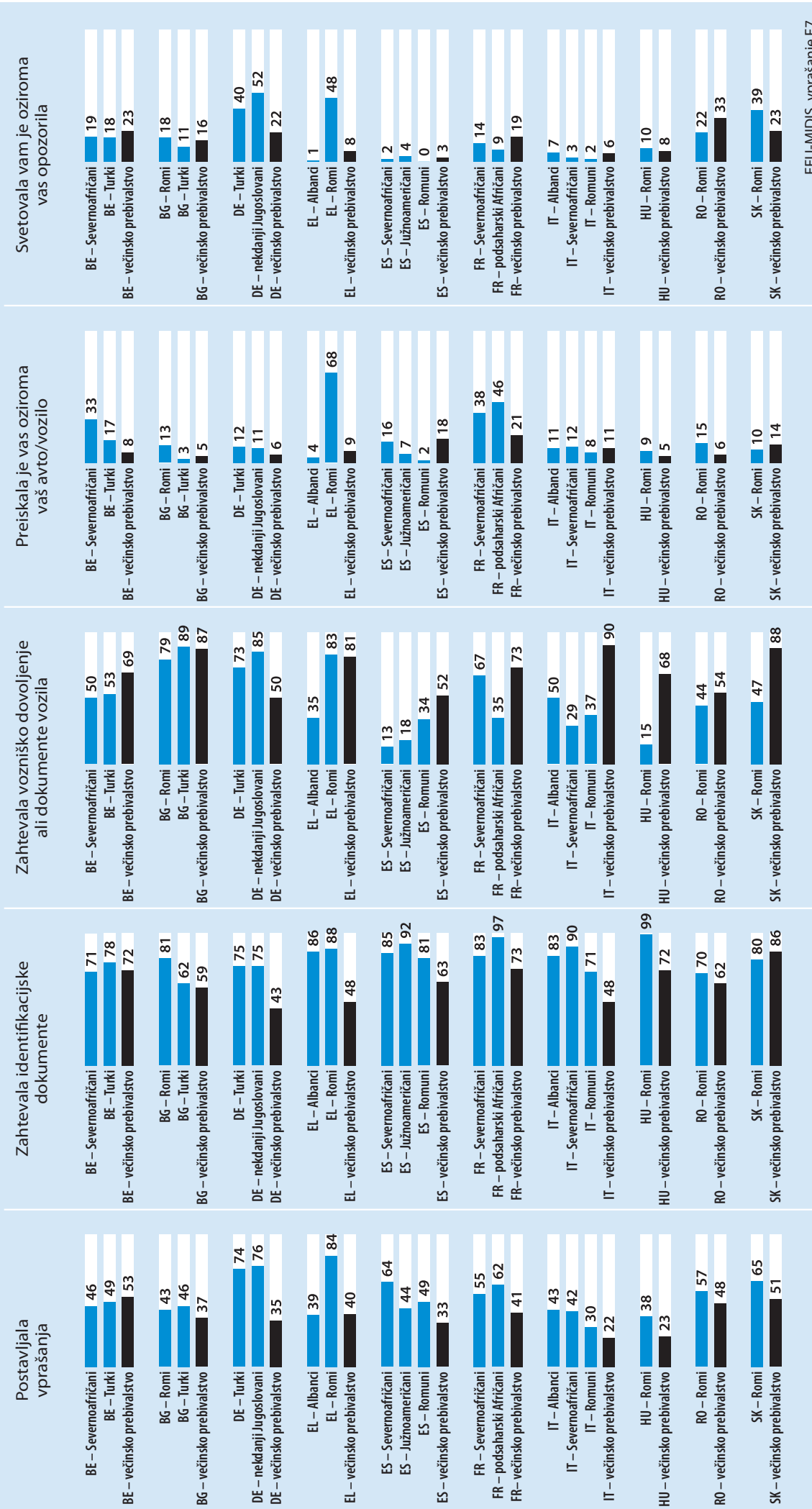
Slika 5 kaže glavne dejavnosti policije med policijskimi preverjanji za skupine pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva, anketirane v desetih državah članicah. Ker je bilo precej pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva preverjenih, medtem ko so bili v zasebnem vozilu, je policija največkrat zahtevala voziško dovoljenje ali dokumente vozila. V nekaterih državah in pri nekaterih anketiranih pripadnikih manjšin je policija očitno preiskala tudi same anketirance in njihova vozila; to se je zgodilo 68 % anketiranih Romov v Grčiji (v primerjavi z 9 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva in 4 % anketiranih Albancev); 46 % anketiranih podsaharskih Afričanov in 38 % anketiranih Severnoafričanov v Franciji (v primerjavi z 21 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva); ter 33 % anketiranih Severnoafričanov in 8 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva).

Slika 5 tudi kaže, da je policija od anketiranih pripadnikov manjšin pogosteje zahtevala identifikacijske dokumente kot od anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva. Na primer: v Nemčiji je policija zahtevala identifikacijske dokumente od 43 % pripadnikov večinskega prebivalstva, 75 % anketiranih Turkov in 75 % anketiranih nekdanjih Jugoslovanov. Policija je pripadnike manjšin v okviru preverjanja tudi pogosteje zaslila.

Videti je, da so Romi v Grčiji najbolj preverjana skupina, ki je izkusila nekatere najstrožje stopnje policijskega ukrepanja med vsemi skupinami večinskega prebivalstva in manjšin, anketiranimi v desetih državah članicah. Tako je na primer med zadnjim policijskim preverjanjem policija izrekla kazen 49 % Romov v Grčiji, 41 % jih je opravilo test uživanja alkohola ali drog, 34 % pa jih je bilo aretiranih in/ali odpeljanih na policijsko postajo.

Kaj je počela policija med zadnjim preverjanjem?

V zadnjih 12 mesecih (v %)

Slika 5 (nadaljevanje)

Kaj je počela policija med zadnjim preverjanjem?

V zadnjih 12 mesecih (v %)

Opravila je test uživanja alkohola ali drog	Predpisala vam je kazen	Aretirala vas je/odpeljala vas je na policijsko postajo	Sprejela je denar oziroma drugo obliko podkupnine	Drugo
BE – Severnoafričani 6	BE – Severnoafričani 18	BE – Severnoafričani 4	BE – Severnoafričani 1	BE – Severnoafričani 11
BE – Turki 14	BE – Turki 15	BE – Turki 7	BE – Turki 3	BE – Turki 23
BE – večinsko prebivalstvo 23	BE – večinsko prebivalstvo 13	BE – večinsko prebivalstvo 8	BE – večinsko prebivalstvo 7	BE – večinsko prebivalstvo 26
BG – Romi 8	BG – Romi 13	BG – Romi 0	BG – Romi 6	BG – Romi 1
BG – Turki 16	BG – Turki 10	BG – Turki 2	BG – Turki 4	BG – Turki 1
BG – večinsko prebivalstvo 10	BG – večinsko prebivalstvo 7	BG – večinsko prebivalstvo 1	BG – večinsko prebivalstvo 2	BG – večinsko prebivalstvo 2
DE – Turki 15	DE – Turki 18	DE – Turki 2	DE – Turki 0	DE – Turki 15
DE – nekdanji Jugoslovani 5	DE – nekdanji Jugoslovani 19	DE – nekdanji Jugoslovani 1	DE – nekdanji Jugoslovani 0	DE – nekdanji Jugoslovani 7
DE – večinsko prebivalstvo 11	DE – večinsko prebivalstvo 15	DE – večinsko prebivalstvo 0	DE – večinsko prebivalstvo 0	DE – večinsko prebivalstvo 15
EL – Albanci 4	EL – Albanci 7	EL – Albanci 11	EL – Albanci 0	EL – Albanci 1
EL – Romi 41	EL – Romi 49	EL – Romi 34	EL – Romi 1	EL – Romi 2
EL – večinsko prebivalstvo 15	EL – večinsko prebivalstvo 9	EL – večinsko prebivalstvo 2	EL – večinsko prebivalstvo 0	EL – večinsko prebivalstvo 1
ES – Severnoafričani 3	ES – Severnoafričani 1	ES – Severnoafričani 5	ES – Severnoafričani 0	ES – Severnoafričani 3
ES – Južnoameričani 6	ES – Južnoameričani 9	ES – Južnoameričani 5	ES – Južnoameričani 0	ES – Južnoameričani 3
ES – Romuni 7	ES – Romuni 1	ES – Romuni 1	ES – Romuni 0	ES – Romuni 0
ES – večinsko prebivalstvo 12	ES – večinsko prebivalstvo 12	ES – večinsko prebivalstvo 5	ES – večinsko prebivalstvo 0	ES – večinsko prebivalstvo 13
FR – Severnoafričani 4	FR – Severnoafričani 9	FR – Severnoafričani 3	FR – Severnoafričani 0	FR – Severnoafričani 1
FR – podsaharski Afričani 2	FR – podsaharski Afričani 8	FR – podsaharski Afričani 7	FR – podsaharski Afričani 0	FR – podsaharski Afričani 1
FR – večinsko prebivalstvo 13	FR – večinsko prebivalstvo 18	FR – večinsko prebivalstvo 1	FR – večinsko prebivalstvo 1	FR – večinsko prebivalstvo 3
IT – Albanci 1	IT – Albanci 4	IT – Albanci 1	IT – Albanci 0	IT – Albanci 0
IT – Severnoafričani 0	IT – Severnoafričani 9	IT – Severnoafričani 4	IT – Severnoafričani 2	IT – Severnoafričani 1
IT – Romuni 1	IT – Romuni 4	IT – Romuni 3	IT – Romuni 0	IT – Romuni 3
IT – večinsko prebivalstvo 5	IT – večinsko prebivalstvo 16	IT – večinsko prebivalstvo 0	IT – večinsko prebivalstvo 1	IT – večinsko prebivalstvo 3
HU – Romi 3	HU – Romi 8	HU – Romi 3	HU – Romi 2	HU – Romi 3
HU – večinsko prebivalstvo 9	HU – večinsko prebivalstvo 6	HU – večinsko prebivalstvo 0	HU – večinsko prebivalstvo 3	HU – večinsko prebivalstvo 10
RO – Romi 7	RO – Romi 27	RO – Romi 1	RO – Romi 4	RO – Romi 5
RO – večinsko prebivalstvo 8	RO – večinsko prebivalstvo 29	RO – večinsko prebivalstvo 1	RO – večinsko prebivalstvo 1	RO – večinsko prebivalstvo 3
SK – Romi 39	SK – Romi 19	SK – Romi 3	SK – Romi 1	SK – Romi 3
SK – večinsko prebivalstvo 37	SK – večinsko prebivalstvo 22	SK – večinsko prebivalstvo 0	SK – večinsko prebivalstvo 1	SK – večinsko prebivalstvo 1

Rezultati dokazujejo, da bo morda treba v nekaterih državah članicah sistematično spremljati naravo policijskih preverjanj in način izbiranja posameznikov ali skupin za preverjanje, da bi zagotovili nepristranskost pri izvajanju preverjanj in da bodo sredstva sorazmerna z dobljenim končnim rezultatom.

Trenutno med vsemi državami članicami EU-27 le v Združenem kraljestvu sistematično evidentirajo vsa policijska preverjanja, vključno z informacijami o etnični pripadnosti preverjenega(ih) posameznika(ov), in omogočajo dostop javnosti do teh podatkov. Taki podatki so bistveni, da lahko ugotovimo kakršno koli možnost nesorazmerne uporabe preverjanj zoper nekatere skupnosti, kar pa je treba brati skupaj z dokazi, ali so bila ta preverjanja rezultat nezakonitega ravnanja oziroma bi tako ravnanje lahko preprečila.

Policijsko obravnavanje med preverjanjem in zaupanje v policijo

Policijsko obravnavanje med preverjanjem

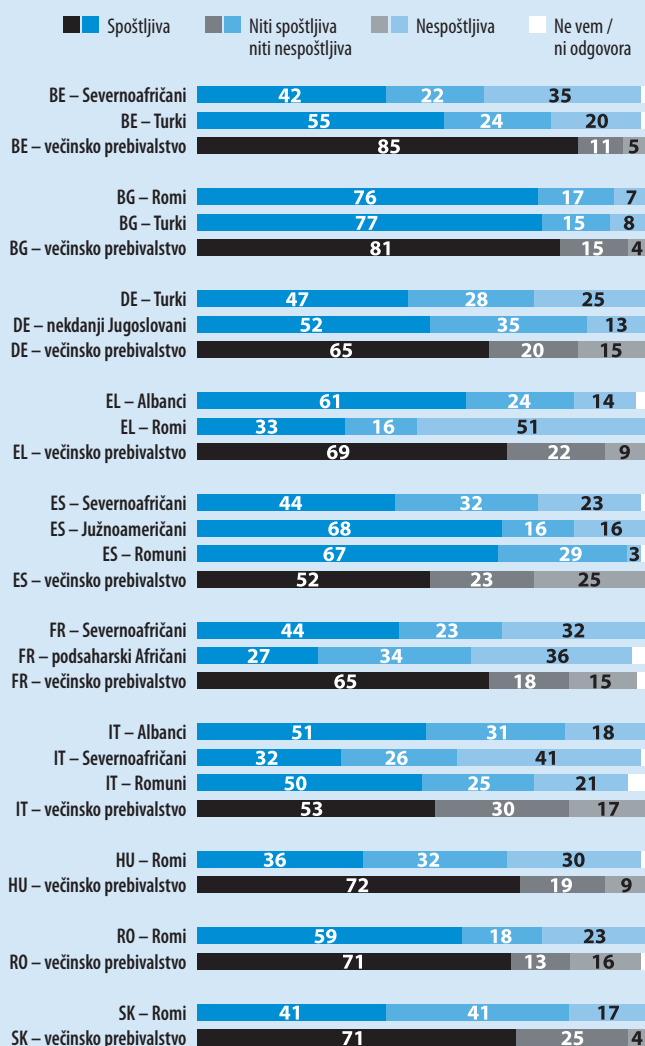
Anketiranci so bili v zvezi z zadnjim policijskim preverjanjem vprašani, kako spoštljivo jih je ob tem obravnavala policija. Slika 6 kaže, kako so različne skupine anketirancev zaznavale obravnavanje policije.

Iz rezultatov je jasno razvidno, da so se anketirani pripadniki večinskega prebivalstva nagibali k mnenju, da je policija ob preverjanju z njimi ravnala spoštljivo, medtem ko je več anketiranih pripadnikov manjšine navedlo, da je bila policija do njih nespoštljiva. Tako je na primer v Belgiji 42 % anketiranih Severnoafričanov, 55 % anketiranih Turkov in 85 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva menilo, da se je policija med zadnjim preverjanjem do njih vedla spoštljivo; medtem ko je 35 % anketiranih Severnoafričanov, 20 % anketiranih Turkov in 5 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva menilo, da je bila nespoštljiva.

V Bolgariji pa je več kot tri četrtine vseh anketiranih (76 % anketiranih Romov, 77 % anketiranih Turkov in 81 % anketiranih pripadnikov večinskega prebivalstva) navedlo, da je policija ob zadnjem preverjanju z njimi ravnala spoštljivo. Precej drugače pa je z odgovori anketiranih Romov v drugih državah članicah, kot je na primer na Madžarskem, kjer je spoštljivo ravnanje policije navedlo 36 % Romov in 72 % pripadnikov večinskega prebivalstva.

Slika 6

Kako spoštljiva je bila policija med zadnjim preverjanjem (v %)

EU-MIDIS, vprašanje F8

Splošno zaupanje v policijo – nepovezано s preverjanji

Rezultati drugega vprašanja o splošnem zaupanju v policijo, ki je bilo postavljeno *pred* specifičnimi vprašanji o policijskih preverjanjih, pri primerjavi odgovorov anketirancev večinskega prebivalstva z odgovori anketiranih pripadnikov manjšin v isti državi članici kažejo mešano podobo. Če na primer pogledamo sliko 7:

- v **Španiji** je bil odstotek pri različnih skupinah, ki so navedle, da „načeloma zaupajo“ policiji, podoben: Severnoafričani (52 %), Južnoameričani (63 %), Romuni (67 %) in pripadniki večinskega prebivalstva (62 %);
- v **Nemčiji** je opaziti visoke stopnje zaupanja v policijo pri vseh skupinah, vendar so pri večinskem prebivalstvu (89 %) precej višje kot pri anketiranih Turkih (63 %) in anketiranih nekdanjih Jugoslovanih (75 %);

- v **Grčiji** je najvišjo stopnjo zaupanja v policijo opaziti pri priseljenem albanskem prebivalstvu (66 %), medtem ko je pri Romih (36 %) in večinskem prebivalstvu (49 %) nižja. Visoko stopnjo zaupanja v policijo pri Albancih je deloma mogoče razložiti z njihovimi pričakovanji glede izvajanja policijskega nadzora v primerjavi z izkušnjami v Albaniji.

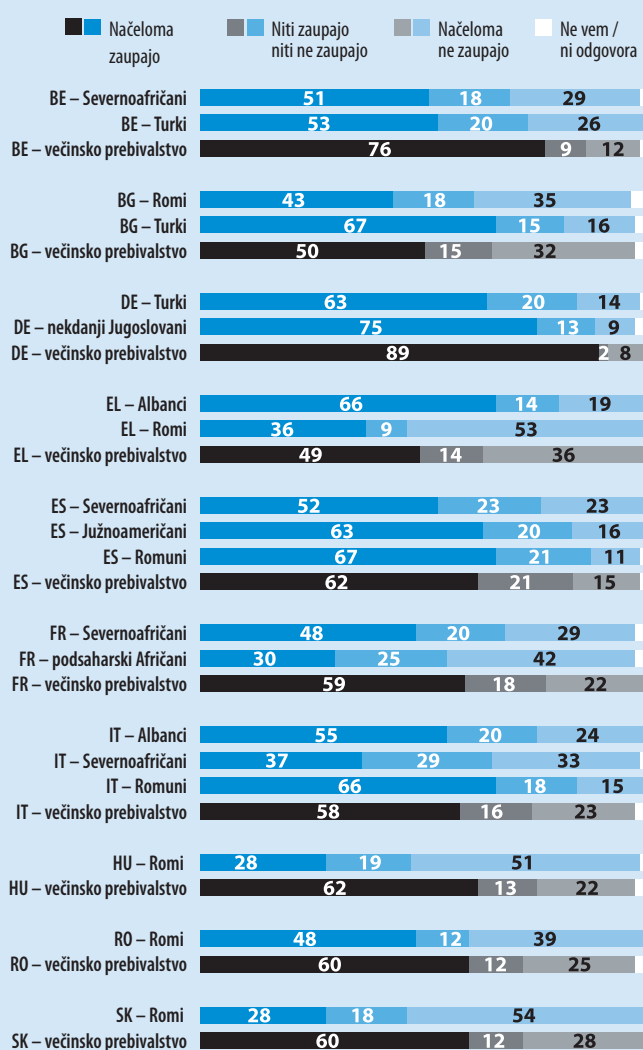
Razmerje med zaupanjem v policijo in ravnanjem policije med preverjanji

Pri primerjavi rezultatov, ki se nanašajo na splošne stopnje zaupanja v policijo, z rezultati odgovorov na vprašanje, postavljeno pripadnikom manjšin, ali menijo, da so bili med zadnjim policijskim preverjanjem žrtev etničnega profiliranja, se pojavi jasen vzorec, in sicer:

50 % anketirancev, ki jih je preverila policija in *niso* menili, da je bila to posledica etničnega profiliranja, je navedlo, da načeloma zaupajo v policijo, medtem ko je policiji načeloma zaupalo le 27 % anketirancev, ki jih je preverila policija in so menili, da je to posledica etničnega profiliranja. Iz tega izhaja jasna povezava med zaznavanjem diskriminatornega obravnavanja v stiku s policijo in splošnimi stopnjami zaupanja v izvajanje policijskega nadzora.

Slika 7

Zaupanje v policijo (v %)

EU-MIDIS, vprašanje F1

IZKUŠNJE IN ZAZNAVE PRI POLICIJSKEM PREVERJANJU GLEDE NA OSEBNE ZNAČILNOSTI ANKETIRANCEV

Z anketo so se, poleg informacij o etnični pripadnosti in priseljskem statusu, kar je njena osrednja tema, zbirale tudi informacije o različnih osebnih značilnostih za vse *anketirane pripadnike manjšin*, kot so spol, starost in zaposlitveni status.

Te informacije omogočajo nadaljnji vpogled v razlike med *izkušnjami* s preverjanji – odstotek anketirancev, ki jih je preverila policija. Na voljo so tudi informacije o *zaznavanju* preverjanj – odstotek anketirancev, ki so bili preverjeni in so menili, da se je to zgodilo zaradi njihovega etničnega ali priseljskega izvora, z drugimi besedami „etničnega profiliranja“.

Na podlagi teh ugotovitev je mogoče opredeliti tiste skupine, ki jih policija pogosteje preverja in ki to preverjanje zaznavajo kot diskriminatorno, hkrati pa so to skupine, ki jih mora policija obravnavati z občutkom, če se želi izogniti obtožbam o diskriminatornem obravnavanju.

Iz skupnih rezultatov za vse anketirane pripadnike manjšin je mogoče razbrati naslednje ugotovitve:

- **Spol:** moški so preverjeni pogosteje kot ženske. Policija je v zadnjih 12 mesecih v povprečju preverila 35 % anketiranih pripadnikov manjšin moškega spola in 14 % anketiranih pripadnic manjšin ženskega spola. Precej več moških (38 %) kot žensk (28 %) je menilo, da so bili preverjeni zaradi etničnega profiliranja.
- **Starost:** med policijsko preverjenimi anketiranci v zadnjih 12 mesecih je bilo 15 % oseb starih 50 let in več, medtem ko je jih bilo 28 % iz starostnega razreda 16–24 let, 27 % iz starostnega razreda 25–34 let in 25 % iz starostnega razreda 35–49 let. V primerjavi z mlajšimi starostnimi skupinami je bila pri anketirancih, starejših od 50 let (29 %), verjetnost za zaznavo, da so bili preverjeni zaradi etničnega profiliranja, manjša.
- **Izobrazba:** višja ko je bila izobrazbena raven anketiranca (izražena z leti šolanja), večja je bila verjetnost odgovora, da jih je policija preverila v zadnjih 12 mesecih; policija je na primer v zadnjih 12 mesecih preverila 16 % anketirancev s 5 leti šolanja ali manj, medtem ko je bilo takih 22 % anketirancev s 6–9 leti šolanja, 25 % anketirancev z 10–13 leti šolanja in 29 % anketirancev s 14 ali več leti šolanja. Ta vzorec je mogoče razložiti z dejstvom, da so izobraženi anketiranci bolj vključeni v večinsko družbo in zato tudi bolj izpostavljeni preverjanjem policije, saj morda delajo ali se redno vozijo skozi območja, kjer prevladuje večinsko prebivalstvo, zato so glede policijskih preverjanj bolj ranljivi, saj jih v določenih okoljih zaznavajo, kot da „niso na pravem mestu“⁵. Druga razlaga bi lahko bila, da se ljudje z več leti izobraževanja bolj zavedajo svojih pravic in so morda zato bolj dovzetni za okoliščine, ki bi lahko veljale za diskriminatorne.
- **Zaposlitveni status:** verjetnost policijskega preverjanja v zadnjih 12 mesecih je bila pri zaposlenih in brezposelnih anketirancih večja (28 % in 26 %) kot pri anketirancih, ki so se opredelili, da delajo kot gospodinje ali da za svoje delo niso plačani (14 %), oziroma ki niso bili dejavni (9 %), kar vključuje upokojence in študente. Te rezultate je lažje razumeti, če vemo, da se je med osebe, ki delajo kot gospodinje ali za svoje delo niso plačane, uvrstilo več žensk, pri ženskah pa – kot je navedeno zgoraj – je manjša verjetnost preverjanja kot pri moških. Hkrati, kot kažejo rezultati glede starosti, je manj možnosti, da bodo preverjeni upokojenci, starejši od 50 let, kot mlajši ljudje.
- **Tradicionalna ali verska oblačila:** v anketi je bilo anketirancem postavljeno vprašanje, ali v javnosti nosijo tradicionalna oziroma verska oblačila, rezultati pa so pokazali, da to večinoma velja za anketirane ženske. Če si pogledamo rezultate, ki se nanašajo na spol, ugotovitve kažejo, da je pri ženskah, ki nosijo tradicionalno ali versko oblačilo, verjetnost policijskega preverjanja približno taka kot pri ženskah, ki takih oblačil ne nosijo, enako pa velja tudi za moške. Hkrati je enako število tistih, ki nosijo tradicionalna oblačila, in tistih, ki ne nosijo tradicionalnih oblačil, menilo, da so bili preverjeni zaradi „etničnega profiliranja“ – iz česar bi lahko razbrali, da je, ne glede na oblačila, etnična pripadnost posameznika odločilni dejavnik pri izkušnjah in zaznavanju ljudi glede policijskih preverjanj. V primerjavi z oblačili je videti, da drugi dejavniki, kot je moški spol (skupaj z etnično pripadnostjo), precej bolj vplivajo na verjetnost preverjanja in zaznave etničnega profiliranja.
- **Nacionalni jezik kot materni jezik:** več anketirancev, ki govorijo nacionalni jezik države članice, v kateri živijo, kot svoj materni jezik, je menilo, da je bilo zadnje policijsko preverjanje posledica „etničnega profiliranja“ (46 % tistih, ki govorijo nacionalni jezik, in 33 % tistih, ki ga ne govorijo). Ena od razlag bi lahko bila, da se z večjo vključenostjo anketirancev povečuje tudi zaznava, da je njihovo obravnavanje posledica diskriminacije.

⁵ Sollund, R. (2006) Racialisation in police stop and search practice – the Norwegian case (Racializacija pri policijskih preverjanjih in preiskavah – norveški primer), v *Critical Criminology*, zvezek 14(3), posebna izdaja „Ethnic Profiling, Criminal (In)Justice and Minority Populations“ (Etnično profiliranje, kazenska (ne)pravičnost in manjšine), str. 265–292.

ŽRTEV KAZNIVEGA DEJANJA IN PRIJAVA POLICIJI

Poleg vprašanj o policijskih preverjanjih in zaupanju v policijo je bila v anketi EU-MIDIS anketirancem postavljena tudi vrsta vprašanj o njihovih izkušnjah v vlogi žrtve kaznivega dejanja. Glede osebnih izkušenj z napadom, grožnjo in hudim nadlegovanjem je bilo anketirancem postavljeno vprašanje, ali so ta dejanja prijavili policiji oziroma ali je to storil kdo drug; in, če ne, zakaj ne.

Slika 8 kaže razloge, zakaj anketirani pripadniki manjšin, ki so navedli, da so bili osebno žrtve kaznivih dejanj, niso prijavili zadnjega primera napada, grožnje ali hudega nadlegovanja. Anketiranci so lahko opisali svoje razloge za neprijava, anketarji pa so njihove odgovore ustrezno uvrstili v eno od enajstih kategorij, ki so bile na voljo.

- Vsaka druga žrtev napada, grožnje ali hudega nadlegovanja (48 %) je navedla, da dogodka ni prijavila policiji, ker ni verjela, da bo policija zmožna kakor koli ukrepati.
- 13 % žrtev dogodka ni prijavilo policiji zaradi nevšečnosti, kot sta pomanjkanje časa in birokracija.
- 13 % žrtev dejanja ni prijavilo policiji, ker niso naklonjene policiji oziroma jih je policije strah in/ali ker so imele slabe predhodne izkušnje s policijo.

Te ugotovitve kažejo nizke stopnje zaupanja v izvajanje nadzora, ki ga policija kot javna služba opravlja za pripadnike manjšin, ki so bili žrtve kaznivih dejanj. Posebno skrb vzbuja ugotovitev, da 13 % žrtev, ki so pripadniki manjšin, dejanja ni prijavilo policiji zaradi zelo negativnega mnenja in izkušenj z izvajanjem policijskega nadzora. Če te izsledke obravnavamo skupaj z izsledki ankete o splošnem zaupanju v policijo in mnenju pripadnikov manjšin, kako spoštljivo jih je policija obravnavala ob zadnji policijski preiskavi, postane jasno, da mnoge manjšinske skupine bolj malo zaupajo policiji kot javni službi, ki jim lahko pomaga.

Ker so bile pri nekaterih skupinah stopnje zaznavanja viktimizacije, ki temelji na rasizmu, še posebej visoke – 18 % vseh anketiranih Romov in 18 % vseh anketiranih podsaharskih Afričanov je menilo, da so bili žrtve raso motiviranega napada, grožnje ali hudega nadlegovanja –, izsledki ankete glede neprijave policiji kažejo, da si je treba prizadevati za vzpostavitev zaupanja ranljivih žrtev v policijo kot javno službo, ki se lahko odzove na prijave raso motivirane viktimizacije. Iz podrobnih izsledkov ankete po posameznih skupinah anketirancev, kot so navedene v Poročilu o glavnih izsledkih (2009), je bilo mogoče razbrati, katere skupine so bile še posebej ranljive za kazniva dejanja, ki so jih zaznavale kot raso motivirana, in ugotovljeno stopnjo prijavljanja policiji, predvsem pa razloge za neprijava.

Slika 8

Razlogi, zakaj žrtve niso prijavile policiji zadnjega napada, grožnje ali hudega nadlegovanja (v %)

EU-MIDIS, vprašanja DD13 in DE12

UPORABA TEH IZSLEDKOV

Ugotovitve iz tega poročila „Podatki v središču“ opozarjajo na številna vprašanja za oblikovalce politike, organe kazenskega pregona in manjšinske skupnosti, ki jih je mogoče obravnavati na lokalni in nacionalni ravni ter na ravni Skupnosti, in sicer:

- Zbiranje anonimnih zbirnih podatkov o izkušnjah s policijskimi preverjanji po etnični pripadnosti in drugih spremenljivkah, kot je starost, lahko pomaga pri ugotavljanju vzorcev in potencialno diskriminatornih praks profiliranja, ki jih med preverjanji uporablja policija. Te dokaze je mogoče uporabiti za obravnavanje diskriminatornega obravnavanja, če to obstaja.⁶
- Podrobne informacije o obsegu, pogostosti, okoliščinah in naravi preverjanj lahko pomagajo ugotoviti vzorce potencialnega diskriminatornega obravnavanja. Policija lahko te informacije uporabi za preučitev in pregled lastnih praks, ko gre za premisleke o nediskriminatornem obravnavanju in učinkovitem izvajanju policijskega nadzora.
- Prizadevati si je treba, da se zberejo podatki o izkušnjah pripadnikov manjšin in večinskega prebivalstva s policijskimi preverjanji, da bi lahko ugotovili in razumeli potencialno razlikovalno obravnavanje.
- Čeprav je težko dokazati, da je prišlo do diskriminatornega etničnega profiliranja, visoke stopnje zaznavanja profiliranja pri nekaterih manjšinskih skupnostih dokazujejo, da je treba obravnavati in izboljšati odnose med manjšinami in policijo.
- Manjšine, ki menijo, da so bile žrtve diskriminatornega profiliranja policije, običajno manj zaupajo v policijo kot druge manjšine, na podlagi česar je mogoče sklepati, da je treba pri prizadevanjih za izboljšanje zaupanja manjšinskih skupnosti v policijo preučiti tudi negativni učinek dejanj policije.
- Izsledki ankete kažejo, da je treba v očeh manjšin izboljšati podobo policije kot javne službe, ki se je sposobna odzvati na potrebe žrtev kaznivih dejanj, predvsem pa potrebe žrtev viktimizacije, povezane z rasizmom.

Izsledke iz tega poročila „Podatki v središču“ je treba brati skupaj z ugotovitvami publikacije Agencije „Za učinkovitejše izvajanje policijskega nadzora – Razumevanje in preprečevanje diskriminatornega etničnega profiliranja: Priročnik“ (2010).

⁶ V anketi EU-MIDIS je bilo ugotovljeno, da bi bila v povprečju večina anketiranih pripadnikov manjšin pripravljena privoliti v anonimno zbiranje podatkov o njihovi etnični pripadnosti, če bi to pripomoglo k ugotavljanju diskriminatornega obravnavanja.

To poročilo se nanaša na člen 21 o nediskriminaciji, kot je zapisan v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

Ti poročili Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) obravnavata tesno povezana vprašanja, ki se nanašajo na odnos med izvajanjem policijskega nadzora in manjšinami.

Agencija Evropske unije za temeljne pravice

EU-MIDIS Anketa Evropske unije o manjšinah in diskriminaciji

Poročilo „Podatki na kratko“: Policijska preverjanja in manjšine

Oblikovanje: red hot'n'coll, Dunaj

2011 - 16 str. - 21 x 29,7 cm

ISBN-13: 978-92-9192-742-5

TK-30-09-255-SL-C

DOI: 10.2811/47264

Veliko informacij o Agenciji Evropske unije za temeljne pravice je na voljo na spletu.

Do njih je mogoče dostopati prek spletne strani Agencije Evropske unije za temeljne pravice (<http://fra.europa.eu>).

© Agencija Evropske unije za temeljne pravice, 2010

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira, razen za komercialne namene.

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij iz publikacije je potrebno neposredno dovoljenje imetnika avtorske pravice.

© Aaron Kohr - Fotolia.com

ISBN 978-92-9192-742-5

9 789291 927425

TK-30-09-255-SL-C

OBIŠČI:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

GLEJ TUDI:

EU-MIDIS Main Results Report
EU-MIDIS „At a glance” - introduction
to the survey

Podatki v središču 1: The Roma

Podatki v središču 2: Muslimani

Podatki v središču 3: Rights Awareness
and Equality Bodies

TECHNICAL REPORT (ON-LINE)

SURVEY QUESTIONNAIRE (ON-LINE)

